

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Julkinen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Kirjaamo
PL 10
90029 POHDE

Valvonta-asia

Asian kuvaus

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 26.3.2024 antanut valvontapäätöksen (PSAVI/9087/2023) Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle (Pohde) lakisääteisten kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisestä. Päätöksessään aluehallintovirasto totesi, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue oli antamansa selvityksen mukaan ryhtynyt kesällä 2023 omavalvonnallisesti selvittämään alueellisesti kouluterveydenhuollon palvelujen tilannetta ajalla 20.7.2023 – 15.9.2023 toteutetun kyselyn avulla. Hyvinvointialueen antaman selvityksen mukaan kyselyn pohjalta suunniteltiin tehtäväksi tarvittavia kehittämistoimenpiteitä syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoi, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon lakisääteisten määräaikaistarkastusten järjestämisessä oli kuntakohtaisia eroja ja lakisääteiset tarkastukset eivät kaikilta osin toteutuneet lainsäädännön (Neuvola-asetus 338/2011 9§ 1 mom. 4. kohta) edellyttämällä tavalla. Aluehallintovirasto kehotti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta ryhtymään kouluterveydenhuollon palveluja koskeviin korjaaviin toimenpiteisiin sekä omavalvonnan keinoin seuraamaan toimenpiteiden riittävyttä ja vaikuttavuutta kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisen saattamiseksi lainmukaiseksi.

Aluehallintovirasto katsoi aiheelliseksi jatkaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) lakisääteisten kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisen valvontaa. Pohteen tuli toimittaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle 15.10.2024 mennessä selvitykset ja lausunto em. kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisen tilanteesta Pohteella lukukauden 2023 - 2024 ajalta.

Lausunnot ja selvitykset

Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon on 15.10.2024 toimitettu

- toimialuejohtaja Leena Mämmi-Laukan ja johtajaylilääkäri Terhi Nevalan allekirjoittama yhteinen lausunto ja sen täydennys,
- palvelualuejohtaja Minna Malilan allekirjoittama lausunto sekä liitteenä vastuualuepäällikkö Emma Heikuran allekirjoittama selvitys Oulun alueen kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten tilanteesta sekä Oulun eteläisen ja Rannikon aluetta koskeva allekirjoittamaton selvitys.

Muu selvitys

Ajalla 8.4.2024-31.10.2024 aluehallintovirastoon on tullut 2 kantelua (PSAVI/3992/2024 ja PSAVI/12945/2024), kaksi epäkohtailmoitusta (PSAVI/11261/2024 ja PSAVI/13459/2024), jotka koskevat koululääkäriin 1. , 5. ja 8. luokkalaisten terveystarkastuksia ja koululääkäriin perusopetuksessa olevien toteutumatta jääneitä tarkastuksia Ylivieskassa ja yksi epäkohtailmoitus (PSAVI/14414/2024) koskien Pohteen uusia linjauksia neuvolatarkastusten käyntiaikojen pituudesta sekä yksi kantelu (PSAVI/13541/2024) ja yksi epäkohtailmoitus (PSAVI/10611/2024), jotka koskevat 1. luokkalaiselle tarkoitettuja terveystarkastuksia Utajärvellä. Aluehallintovirasto on siirtänyt em. kantelut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle käsiteltäväksi potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 10 §:n mukaisena muistutuksena ja joihin Pohde on vastannut kantelijalle ja toimittanut antamansa vastauksen aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto ottaa huomioon nämä edellä mainittujen asioiden yhteydessä esille tulleet seikat tämän valvontapäätöksen yhteydessä.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Ratkaisu

Aluehallintovirasto on havainnut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisessä merkittäviä puutteita.

Aluehallintovirasto antaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle lainvastaisesta menettelystä järjestää lakisääteiset kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset lainsäädännön edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti koko alueella.

Aluehallintovirasto kehottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta varmistamaan omavalvonnalla

kouluterveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen sekä seuraamaan henkilöstön riittävyttä palvelujen toteuttamiseen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimialuejohtaja Leena Mämmi-Laukalle ja johtajaylilääkäri Terhi Nevalalle siitä, että valvontaviranomaiselle on valvonta- ja ohjaustehtävän suorittamiseksi annettava tiedot siinä laajuudessa ja sillä tarkkuudella kuin niitä on pyydetty.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirasto katsoo perustelluksi jatkaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisen valvontaa.

Aluehallintovirasto tulee jatkovalvonnan yhteydessä pyytämään erillisellä selvityspyynnöllä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin aluehallintoviraston valvontapäätöksen johdosta on ryhdytty.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevista säännöksistä

Suomen perustuslain (731/1999, perustuslaki) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, sote-järjestämislaki) 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeen ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun

turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Palvelujen kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin valtakunnallisesti ja hyvinvointialueiden välisen sopimuksen perusteella säädetään 9, 36 ja 39 §:ssä. Hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Sote-järjestämislain 8 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Säännöksen viimeisen virkkeen mukaan järjestämisvastuun sisällöstä säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:ssä.

Saman pykälän 2 ja 3 momenttien mukaan hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset. Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisessa on oltava monialaista asiantuntemusta, joka tukee laadukkaiden ja turvallisten palvelujen kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä hoito- ja toimintakäytäntöjen kehittämistä.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavan valinnasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Lisäksi hyvinvointialueiden tehtävien järjestäminen voidaan koota yhdelle tai useammalle hyvinvointialueelle, jos se on välttämätöntä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseksi, riittävien henkilöstö- ja muiden voimavarojen

tai tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi taikka muusta vastaavasta ja perustellusta syystä.

Kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämistä koskevia säännöksiä

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 16 §:n 1 momentin 2) kohdan mukaan perusopetuksen oppilaiden kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät vuosiluokittain oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen.

Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (388/2011) säädetään mm. terveystarkastusten sisällöstä ja määrästä (5, 6 ja 7 §). Asetuksen 9 §:n 1 momentin 4) kohdan mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä oppilaalle terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla; ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja. Terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja, kätilö tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja tai kätilö yhteistyössä lääkärin kanssa.

Muu ohjeistus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) julkaisi 25.4.2023 Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon uudet suositukset henkilöstömitoituksista. Sen mukaan kouluterveydenhuollossa suositeltu oppilasmäärä terveydenhoitajalla on 460 oppilasta ja koululääkärillä 2100 oppilasta (<https://thl.fi/-/lastenneuvolaan-ja-kouluterveydenhuoltoon-uudet-suositukset-henkilostomitoituksista>). Suositus pienensi kouluterveydenhoitajan oppilasmäärää, mutta koululääkärin oppilasmäärä pysyi ennallaan. Edellinen suositus oli vuodelta 2004 ja siinä oppilasmäärä kouluterveydenhoitajalla oli 600 oppilasta.

THL:n vuonna 2023 julkaiseman suosituksen mitoituksissa on huomioitu lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin työn kokonaisuus kaikkine tehtävineen. Määräaikaisten terveystarkastusten lisäksi työaika on laskettu lapsen, oppilaan ja perheen tarpeen mukaiseen asiointiin eli tarvittaviin seuranta-, lisä - ja tukikäynteihin. Myös monialaiselle yhteistyölle on osoitettu työaika.

Osallistuminen määräaikaisiin terveystarkastuksiin lapsille, nuorille ja perheille on vapaaehtoista. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarvetta tulee kuitenkin aina selvittää, sillä tutkimusten perusteella tiedetään, että määräaikaista terveystarkastuksista poisjääneiden riski syrjäytymiseen on suurempi kuin niihin osallistuneilla. (Neuvolatoiminta, koulu- ja

opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto: Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet, STM 2009/20, s. 26.)

Hyvinvointialueen omavalvontaa koskevia säännöksiä

Sote-valvontalain 4 luvussa säädetään omavalvonnasta. Sote-valvontalain 23 § 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän on otettava toiminnassaan huomioon, että sosiaalihuollon asiakkaiden ja potilaiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti.

Samoin lain kohdan 2 momentin mukaan palvelunjärjestäjän omavalvontaan kuuluu valvoa oman palvelutuotannon lisäksi eri palveluntuottajien kanssa tekemiensä sopimusten noudattamista sekä ohjata ja valvoa yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava omien sekä hankkimiensa palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu. Palvelunjärjestäjän on seurattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen henkilöstön riittävyyttä sekä tilojen ja laitteiden turvallisuutta ja soveltuvuutta palvelujen toteuttamisessa.

Em. lain 24 §:n mukaan palvelunjärjestäjän on ohjattava ja valvottava sen järjestämismääräyksiin kuuluvaa palvelutuotantoa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava, että sen järjestämismääräyksiin kuuluvia palveluja tuottavalla palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palvelujen tuottamisesta.

Sote-valvontalain 26 §:ssä säädetään omavalvontaohjelmasta. Lain 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän ja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä palveluja antavan palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla. Palveluntuottajan omavalvontaohjelma kattaa kaikki palveluntuottajan palveluyksiköt.

Säännöksen 2 momentin mukaan Omavalvontaohjelmassa on määriteltävä, miten palvelunjärjestäjän 23 §:ssä ja palveluntuottajan 27 §:ssä tarkoitettujen veloitteiden noudattaminen järjestetään ja toteutetaan. Omavalvontaohjelmassa on todettava, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä asiakkaiden ja potilaiden palvelujen yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Omavalvontaohjelman osana on myös

päivittäisen toiminnan sisältämät palveluyksiköiden omavalvontasuunnitelmat ja lääkehoitosuunnitelmat.

Säännöksen 3 momentin mukaan omavalvontaohjelman toteutumista on seurattava palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.

Sote-valvontalain 27 § 1 momentin mukaan palveluntuottajan on valvottava oman toimintansa ja alihankkijan toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Palveluntuottajan on laadittava palveluyksiköittäin päivittäisen toiminnan laadun, asianmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta varten omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palveluyksikössä palveluntuottajan ja sen lukuun tuotetut palvelut.

Em. lain 2 momentin mukaan palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset

Em. lain 3 momentin mukaan palveluntuottajan on tehtävä omavalvontasuunnitelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla sen julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmassa kuvatun toiminnan toteutumista on seurattava ja seurannassa havaitut puutteellisuudet on korjattava. Seurannasta on tehtävä selvitys ja sen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa julkaista.

Em. lain 4 momentin mukaan palveluntuottaja ja vastuhenkilö vastaavat siitä, että omavalvontasuunnitelmaa toteutetaan päivittäisessä toiminnassa palveluja tuottaessa. Palveluyksikön omavalvontaan sisältyvää palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista ja palvelujen kehittämistä toteuttaa palveluntuottajan henkilökunta.

Sote-valvontalain 31 §:n 2 momentin mukaan Valvira voi antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisesta ja seurannasta. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on

antanut määräyksen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta (V/42106/2023). Määräys on tullut voimaan 15.5.2024 ja on voimassa toistaiseksi. Määräys koskee sekä julkisesti että yksityisesti tuotettuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ja sitä sovelletaan kunkin palveluntuottajan toiminnan laajuuden ja luonteen mukaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisvalvontaa koskevia säännöksiä

Sote-valvontalain 5 luvussa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisvalvonnasta.

Lain 32 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta.

Sote-valvontalain 38 §:n mukaan jos sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisessä, tuottamisessa tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aiheutta 39 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi saattaa palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan, palveluyksikön vastuuhenkilön tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai kiinnittää edellä mainittujen tahojen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja tuottamiseen sekä hyvän hallinnon vaatimuksiin.

Valvontaviranomainen voi myös kehottaa palvelunjärjestäjää tai palveluntuottajaa, palveluyksikön vastuuhenkilöä tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevaa henkilöä korjaamaan todetun puutteen tai muun epäkohdan. Jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei voida asian kokonaisarvioinnin vaikuttavat seikat huomioon ottaen pitää riittävinä, valvontaviranomainen voi antaa edellä mainituille tahoille huomautuksen vastaisen varalle.

Sote-valvontalain 45 §:n 5 mom. mukaan palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja ovat velvollisia antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnastaan Valviralle ja aluehallintovirastolle ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja ja selvityksiä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä.

Asian arviointi ja johtopäätökset

1. Kouluterveydenhuollon lakisääteisten terveystarkastusten järjestäminen oppilaille alueittain

Palvelujohtaja Malilan lausunnon ja sen liitteiden mukaan kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset koko Pohjois-Pohjanmaan alueella on järjestetty vuosiluokilla 1, 4-5 ja 7-8 yksilökäynteinä.

Aluehallintovirasto on ohjannut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta 26.3.2024 antamastaan päätöksessä (PSAVI/9087/2023) siitä, että terveydenhoitaja voi tehdä oppilaalle 8. luokan laajan terveystarkastuksen jo 7. luokan aikana. Tällöin laajan tarkastuksen kannalta riittäisi 8. luokalla se, että lääkäri tapaa oppilaan 8. luokalla ja kirjaa sen laajaksi terveystarkastukseksi, koska huoltaja oli mukana jo 7. luokalla. Tässäkään mallissa käyntien ja tarkastusten määrä ei saa kuitenkaan muuttua, eli terveydenhoitajan tulee myös 8. luokalla tavata oppilas ennen lääkärintarkastusta, mutta tapaamisen hän voi kirjata määräaikaiseksi terveystarkastukseksi. Sen sijaan tällaista tarkastusmallia ei ole hyväksytty 4. ja 5. luokkalaisten terveystarkastusten osalta.

1.1 Oulun eteläinen alue

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan Oulun eteläisellä alueella (Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kärämäki, Nivala, Oulainen, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Siikalatva, Sievi, Ylivieska) terveydenhoitajan suorittamista vuosittaisista määräaikaistarkastuksista jäi lukuvuonna 2023-2024 toteutumatta 15,7 %. Kuntakohtaisesti huonoin tilanne oli Haapajärvellä, jossa ko. terveystarkastuksista jäi tekemättä 48,7 %. Myös Nivalassa (28,3 %) ja Reisjärvellä (21,6 %) merkittävä määrä oppilaita jäi ilman terveydenhoitajan suorittamaa vuosittaista terveystarkastusta. (kts. alla Taulukko 1.) Sen sijaan terveydenhoitajan suorittamat laajat terveystarkastukset vuosiluokilla 1, 5 ja 8 toteutuivat lähes kaikki (kts. alla Taulukko 2). Eniten puutteita on edelleen 1, 5 ja 8 luokkalaisten lääkärintarkastuksissa, joita jäi toteutumatta 60,7 %. Kaikki ko. lääkärintarkastukset jäivät toteutumatta Alavieskassa, Nivalassa, Reisjärvellä, Sievissä ja Ylivieskassa. Haapajärvellä ko. tarkastuksia jäi toteutumatta 54,9 %. (kts. alla Taulukko 3.) Vertailuja edelliseen lukuvuoteen ei voida tehdä, koska selvitykset on annettu eri tavoin tai tietoa ei ole.

Taulukko 1. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukukaudella 2023 – 2024 ja 2022 – 2023 Oulun eteläisellä alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022-2023
	Tarkastetut , %	Tarkastamattomat , % (lukumäärä)	Tarkastusten toteutuminen
Oulun eteläinen	84,3	15,7 (594)	Kuntakohtaisia eroja
- Alavieska	100	0	ei tietoa
- Haapajärvi	51,3	48,7	"
- Haapavesi	100	0	"
- Kärsämäki	100	0	"
- Nivala	71,7	28,3	Tarkastuksia jäänyt tekemättä
- Oulainen	100	0	ei tietoa
- Pyhäjärvi	100	0	"
- Pyhäntä	100	0	"
- Reisjärvi	78,4	21,6	"
- Siikalatva	100	0	"
- Sievi	96,2	3,8	"
- Ylivieska	98,4	1,6	Tarkastuksia jäänyt tekemättä

Taulukko 2. Terveystarkastajan toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022-2023 Oulun eteläisellä alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022 - 2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamatta, % (lukumäärä)	Tilanne
Oulun eteläinen	99	1 (29)	Muutamia siirtynyt vuodella
- Alavieska	100	0	Ei tietoa
- Haapajärvi	97,2	2,8 (8)	"
- Haapavesi	100	0	"
- Kärsämäki	100	0	"
- Nivala	96,7	3,3 (16)	"
- Oulainen	100	0	"
- Pyhäjärvi	100	0	"
- Pyhäntä	100	0	"
- Reisjärvi	99,1	0,9 (1)	"
- Siikalatva	99,3	0,7 (1)	"
- Sievi	98,8	1,2 (3)	"
- Ylivieska	100	0	"

Taulukko 3. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022–2023 Oulun eteläisellä alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022 - 2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamatta, % (lukumäärä)	Tarkastamatta, %
Oulun eteläinen	39,3	60,7 (1776)	26 %
- Alavieska	0	100 (91)	Ei tietoa
- Haapajärvi	45,1	54,9 (156)	"
- Haapavesi	100	0	"
- Kärsämäki	100	0	"
- Nivala	0	100 (491)	"
- Oulainen	100	0	"
- Pyhäjärvi	100	0	"
- Pyhäntä	100	0	"
- Reisjärvi	0	100 (116)	"
- Siikalatva	99,3	0,7 (1)	"
- Sievi	0	100 (243)	"
- Ylivieska	0	100 (678)	"

1.2 Rannikon alue

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan Rannikon alueella (Kalajoki, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahes, Siikajoki) terveydenhoitajan suorittamista vuosittaisista määräaikaistarkastuksista jäi lukuvuonna 2023-2024 toteutumatta 17,4 %. Kuntakohtaisesti huonoin tilanne oli Kalajoella, jossa ko. terveystarkastuksista jäi tekemättä 36,4 %. Myös Merijärvellä (27,3 %), Pyhäjoella (17,7 %) ja Raahessa (11,3 %) merkittävä määrä oppilaita jäi ilman terveydenhoitajan suorittamaa vuosittaista terveystarkastusta. (kts. alla Taulukko 4.) Sen sijaan terveydenhoitajan suorittamat laajat terveystarkastukset vuosiluokilla 1, 5 ja 8 toteutuivat paremmin. Huonoin tilanne näidenkin tarkastusten osalta oli Kalajoella, jossa tarkastuksia jäi toteutumatta 10,8 % (kts. alla Taulukko 5). Eniten puutteita on edelleen 1, 5 ja 8 luokkalaisten lääkärintarkastuksissa, joita jäi toteutumatta 29,3 %. Huonoin tilanne lääkärintarkastustenkin osalta oli Kalajoella, jossa ko. terveystarkastuksista jäi tekemättä 96,2 %. Myös Merijärvellä (61,2 %) ja Pyhäjoella (30,0 %) merkittävä määrä oppilaita jäi ilman lääkärintarkastusta. (kts. alla Taulukko 6.) Vertailuja edelliseen lukuvuoteen ei voida tehdä, koska selvitykset on annettu eri tavoin tai tietoa ei ole.

Taulukko 4. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukukaudella 2023 – 2024 ja 2022 – 2023 Rannikon alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022-2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Tarkastusten toteutuminen
Rannikko	82,6	17,4 (613)	Kuntakohtaisia eroja
- Kalajoki	63,6	36,4	Tarkastuksia jäänyt tekemättä
- Merijärvi	72,7	27,3	"
- Pyhäjoki	82,3	17,7	"
- Raahe	88,7	11,3	ei tietoa
- Siikajoki	99,8	0,2	"

Taulukko 5. Terveydenhoitajan toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022-2023 Rannikon alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022 - 2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamatta, % (lukumäärä)	Tilanne
Rannikko	96,2	3,8 (67)	4 % siirtynyt vuodella
- Kalajoki	89,2	10,8 (54)	Ei toteudu
- Merijärvi	100	0	"
- Pyhäjoki	95,6	4,4 (4)	"
- Raahe	99,4	0,6 (5)	Ei tietoa
- Siikajoki	98	2 (4)	"

Taulukko 6. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022-2023 Rannikon alueella (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022 - 2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamatta, % (lukumäärä)	Tarkastamatta, %
Rannikko	70,7	29,3 (529)	22 %
- Kalajoki	3,8	96,2 (469)	Ei tietoa
- Merijärvi	38,8	61,2 (30)	"

- Pyhäjoki	70	30 (27)	"
- Raahe	98,7	1,3 (12)	"
- Siikajoki	98,3	1,7 (4)	"

1.3 Oulu

Aluehallintoviraston Pohteelta saamien selvitysten mukaan Oulussa (Kontinkangas, Kaakkuri, Tuira, Haukipudas, Kiiminki) eniten puutteita on terveydenhoitajan suorittamissa terveystarkastuksissa. Terveydenhoitajan suorittamista vuosittaisista määräaikaistarkastuksista jäi lukuvuonna 2023-2024 toteutumatta 17,0 %. Selvityksen mukaan Oulussa priorisoidaan laajoja terveydenhoitajan suorittamia tarkastuksia, tuen tarpeisia ja verkostotyötä, jolloin resurssoinnin haasteet näkyvät ennen kaikkea määräaikaistarkastusten toteutumassa. Huonoin tilanne oli Kontinkankaalla, jossa ko. terveystarkastuksista jäi tekemättä 25,0 % ja Tuirassa, jossa tarkastamattomia oli 24,0 %. Selvityksen mukaan taustalla vaikuttavat muun muassa alueen muiden lasten ja nuorten palveluiden saatavuuden haasteet. Myös Kaakkurissa (7,0 %) sekä Haukiputaalla ja Kiimingissä (9,0 %) osa oppilaista jäi ilman terveydenhoitajan suorittamaa vuosittaista terveystarkastusta. (kts. alla Taulukko 7.) Sen sijaan terveydenhoitajan suorittamat laajat terveystarkastukset vuosiluokilla 1, 5 ja 8 toteutuivat paremmin. Vastuualuepäällikkö Heikuran selvityksen mukaan terveydenhoitajan tekemät laajat terveystarkastukset toteutetaan vuosiluokilla 1, 4 ja 7 yksilökäynteinä. Tietyissä tilanteissa tarkastus siirtyy tehtäväksi viidennellä tai kahdeksannella vuosiluokalla. Selvityksessä ei ole tarkemmin kuvattu, missä tilanteessa em. tarkastukset siirtyvät kuvatulla tavalla. Huonoin tilanne näidenkin tarkastusten osalta oli Kontinkankaalla, jossa tarkastuksia jäi toteutumatta 9,0 %. (kts. alla Taulukko 8.) Oulussa 1, 5 ja 8 luokkalaisten lääkärintarkastuksista jäi toteutumatta 5,0 %. Myös lääkärintarkastusten osalta huonoin tilanne oli Kontinkankaalla, jossa niitä jäi toteutumatta 12,0 %. (kts. alla Taulukko 9.) Vastuualuepäällikkö Heikuran selvityksen mukaan puutteiden taustalla on kouluterveydenhoitajien henkilöstövaihdokset, lyhytaikaisten sijaisten saatavuuden haasteet ja lääkäreiden saatavuuden haasteet. Vertailuja edelliseen lukuvuoteen ei voida tehdä, koska selvitykset on annettu eri tavoin tai tietoa ei ole. Vastuualuepäällikkö Heikuran selvityksen mukaan tiedot toteutuneista terveystarkastuksista on potilas- ja asiakastietojärjestelmästä saatavan tiedon rajallisuuden vuoksi kerätty suoraan alueen terveydenhoitajilta.

Taulukko 7. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukukaudella 2023 – 2024 ja 2022 – 2023 Oulussa (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2023 - 2024		2022-2023
<i>Alue</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamattomat, % (lukumäärä)</i>	<i>Tarkastusten toteutuminen</i>
Oulu	83,0	17,0 (1962)	
- Kontinkangas	75,0	25,0	Eivät toteudu kaikilta osin
- Kaakkuri	93,0	7,0	ei tietoa
- Tuira	76,0		Eivät toteudu kaikilta osin
- Haukipudas ja Kiiminki	91,0	9,0	"

Taulukko 8. Terveystarkastusten toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022-2023 Oulussa (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2023 - 2024		2022 - 2023
<i>Alue</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamatta, % (lukumäärä)</i>	<i>Tilanne</i>
Oulu	96	4 (367)	"
- Kontinkangas	91	9 (309)	Ei toteudu
- Kaakkuri	99	1 (22)	Ei tietoa
- Tuira	99	1 (14)	Ei toteudu
- Haukipudas ja Kiiminki	99	1 (22)	"

Taulukko 9. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022-2023 Oulussa (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

	2023 - 2024		2022 - 2023
<i>Alue</i>	<i>Tarkastetut, %</i>	<i>Tarkastamatta, % (lukumäärä)</i>	<i>Tarkastamatta, %</i>
Oulu	95	5 (449)	1. luokalla toteutuu
- Kontinkangas	88	12 (349)	5. ja 8. luokilla lääkäriaikoja siirtynyt vuodella
- Kaakkuri	99	1 (15)	Ei tietoa
- Tuira	96	4 (76)	"
- Haukipudas ja Kiiminki	99	<1 (9)	"

Palvelujohtaja Malilan lausunnon ja vastuualuepäällikkö Heikuran selvityksen mukaan koko ikäluokan kattavat vuosittaiset koululaisten terveystarkastukset on järjestetty Oulussa joko yksilökäynteinä tai vaihtoehtoisesti yhteisöllisenä terveystarkastuksena. Vastuualuepäällikkö Heikuran selvityksessä todetaan, että yhteisöllisestä tarkastuksesta tiedotetaan vanhempia ja opetushenkilöstöä sekä tarjotaan mahdollisuutta varata terveydenhoitajalta yksilökohtainen aika lapsen, nuoren tai perheen niin toivoessa. Heikuran selvityksen mukaan yhteisöllisessä terveystarkastuksessa annetaan ennaltaehkäisevää terveysneuvontaa ryhmämuotoisesti, esimerkiksi ravinnosta, liikunnasta, unesta ja ajankohtaisista yhteisöllisessä hyvinvointityössä nousevista ilmiöistä. Yhteisölliseen terveystarkastukseen sisältyy yksilökohtainen käynti terveydenhoitajalla, jossa toteutetaan tarkastukseen kuuluvat mittaukset ja keskustellaan teemoista, jotka nousevat perheen tai lapsen tarpeista. Laajat terveystarkastukset on priorisoitu suhteessa määräaikaisiin terveystarkastuksiin. Malilan lausunnon mukaan alueilla on eroja tarkastusten toteuttamisen tavoissa, jonka takia toteumatietojen vertailu alueiden välillä ei ole suoraan tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi osalla alueista kaikki tarkastukset toteutetaan yksilökäynteinä ja osalla alueista ne toteutetaan yhteisöllisinä. Lisäksi laajojen terveystarkastusten toteuttaminen Oulussa osittain neljännellä ja seitsemännellä luokalla tuo erilaisen laskentatavan suhteessa muihin alueisiin.

Vastuualuepäällikkö Heikuran mukaan Oulun kouluterveydenhuollossa ei ole käytäntöä asettaa oppilaita jonottamaan terveystarkastuksiin. Tarkastamatta jääneiden luokkien oppilaille ja huoltajille viestitään Wilman kautta, mikäli perheellä tai oppilaalla on toive saada oppilaalle terveystarkastus. Ajan saamiseksi pyydetään olemaan yhteydessä terveydenhoitajaan. Määräaikainen terveystarkastus järjestetään yksilöllisesti sitä pyydetessä. Lisäksi terveydenhoitaja tarkastelee alueen tilannetta ja suunnittelee seuraavaa vuotta ajoittaen tarkastamatta jääneet luokat lukuvuoden alkuun.

Aluehallintovirasto toteaa, että lainsäädännössä ei ole säännöksiä yhteisöllisestä terveystarkastuksesta. Aluehallintovirasto on tiedustellut Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL), onko THL antanut ohjeistusta yhteisöllisestä terveystarkastuksesta. THL:ltä saadun tiedon mukaan THL ei ole antanut erillistä ohjeistusta yhteisöllisestä terveystarkastuksesta. THL:n keräämien perusterveydenhuollon avohoidon ilmoitusten (Avohilmo) mukaan kouluterveydenhuollon vuosittaisten määräaikaistarkastusten ja laajojen terveystarkastusten kirjaamista varten toimenpidekoodeja on yksilötyöhön (<https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoito/kouluterveydenhuolto/avohilmo-kirjaukset>).

1.4 Oulunkaari, Koillismaa ja Lakeus

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan parhaiten kouluterveydenhuollon vuosittaiset määräaikaistarkastukset (kts. alla Taulukko 10) sekä 1., 5. ja 8. luokkalaisten laajat terveystarkastukset (kts. alla Taulukko 11) toteutuvat Oulunkaaren, Koillismaan ja Lakeuden alueilla. Eniten puutteita ko. tarkastuksissa oli Lakeuden alueella, jossa vuosittaisista terveydenhoitajan suorittamista määräaikaistarkastuksista jäi toteutumatta 6,5 %, mutta kaikki terveydenhoitajan suorittamat laajat terveystarkastukset toteutuivat. Lakeuden alueella 1., 5. ja 8. luokkalaisten lääkärintarkastuksista jäi toteutumatta 10,4 % (kts. alla Taulukko 12). Toimialuejohtaja Mämmi-Laukan ja johtajaylilääkäri Nevalan lausunnon mukaan tarkempaa kuntakohtaista tietoa näiltä alueilta ei liitteenä ollut, koska näillä alueilla määräaikaistarkastukset toteutuivat hyvin.

Taulukko 10. Terveydenhoitajan tekemien määräaikaisten terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1 – 9 lukukaudella 2023 – 2024 ja 2022 – 2023 Oulunkaaren, Koillismaan ja Lakeuden alueilla (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022-2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamattomat, % (lukumäärä)	Tarkastusten toteutuminen
Oulunkaari	98,0	2,0 (61)	Kuntakohtaisia eroja
Koillismaa	100	0	"
Lakeus	93,5	6,5 (225)	"

Taulukko 11. Terveydenhoitajan toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022–2023 Oulunkaaren, Koillismaan ja Lakeuden alueilla (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022 - 2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamatta, % (lukumäärä)	Tilanne
Oulunkaari	99,9	0,1 (1)	Toteutunut
Koillismaa	100	0	"
Lakeus	100	0	"

Taulukko 12. Lääkärin toteuttamien laajojen terveystarkastusten toteutuminen vuosiluokilla 1, 5 ja 8 lukuvuosina 2023–2024 ja 2022–2023

Oulukaaren, Koillismaan ja Lakeuden alueilla (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	2023 - 2024		2022 - 2023
	Tarkastetut, %	Tarkastamatta, % (lukumäärä)	Tarkastamatta, %
Oulunkaari	97,4	2,6 (38)	"
Koillismaa	88	12 (109)	"
Lakeus	89,6	10,4 (185)	"

2. Kouluterveydenhuollon henkilöstöresurssit alueittain**2.1 Oulun eteläisen ja Rannikon alueet**

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan sekä Oulun eteläisen että Rannikon alueella lukuvuonna 2023-2024 terveydenhoitajaresurssi kouluterveydenhuollossa on suositusten mukainen (kts. alla Taulukko 13). Vertailua edelliseen lukuvuoteen ei voida tehdä, koska lukuvuonna 2022-2023 osalla terveydenhoitajista tehtäviin kuului esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitajan tehtäviä ja osalla kunnista mitoituksiin oli otettu huomioon myös 2. asteen oppilaat. Myöskään lääkäriresurssin osalta vertailua ei voida tehdä, sillä kummankaan lukuvuoden kouluterveydenhuollon lääkäreiden mitoitustietoja Pohde ei ole toimittanut eikä tiedot ole aluehallintoviraston saatavilla (kts. alla Taulukko 14).

Taulukko 13. Oppilasmäärä per kouluterveydenhoitaja (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Oppilaita	Terveydenhoitajaresurssit (suositus)	Oppilaita per terveydenhoitaja
Oulun eteläinen	8987	19,8 (19,5)	454
Rannikko	5492	11,52 syksy; 12,22 kevät (11,9)	477 syksy; 449 kevät
Oulu	22923	49 (49,8)	468
Oulunkaari	4604	9,5 (10)	485
Koillismaa	2776	6,2 (6)	448
Lakeus	5231	11,5 (11,4)	455

Taulukko 14. Oppilasmäärä per koululääkäri (Taulukko laadittu aluehallintovirastossa saatujen selvitysten pohjalta.)

Alue	Oppilaita	Lääkäriresurssit (suositus)	Oppilaita per lääkäri
Oulun eteläinen	8987	ei tietoa (4,3)	ei tietoa
Rannikko	5492	ei tietoa (2,6)	ei tietoa
Oulu	22923	8,05 (10,9)	2848
Oulunkaari	4604	0,3 (2,2)	4604

Koillismaa	2776	0,4 (1,3)	2776
Lakeus	5231	0,65 (2,5)	5231

2.2. Oulu

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan Oulussa kouluterveydenhoitajia per oppilas ei ole määrällisesti täysin suositusten mukaisesti (kts. edellä Taulukko 13). Lisäksi terveydenhoitajien työpanosta selvitysten mukaan käytetään yhä enenevässä määrin lasten ja nuorten mielenterveyden tuen tarpeisiin ja neuropsykiatrisiin alkukartoituksiin. Henkilöstöresurssia on suunnattu myös kutsuntaennakkotarkastuksiin, influenssa- ja koronarokotuksiin sekä kouluikäisten ADHD-diagnostiikasta ja tuesta vastaavaan tiimin tehtäviin.

Aluehallintoviraston saamista selvityksistä käy ilmi, että Oulussa kouluterveydenhoitajaresurssia alueen yksiköiden välillä on tasattu vastuualueen sisäisellä tarkastelulla lukuvuodelle 2024-2025. Henkilöstöresurssin määrä raportoidaan talousarviokausittain hyvinvointialueen johdolle. Henkilöstöresurssin riittävyyttä suhteessa palvelutarpeisiin ja oppilasmäärään arvioidaan terveydenhoitajien itsensä toimesta, vastuuyksikköpäälliköiden toimesta yksikön sisäisesti sekä vastuuyksikköpäälliköiden ja vastuualuepäällikön välillä vastuualueen tasolla. Selvityksen mukaan, mikäli Oulun kouluterveydenhuollossa terveydenhoitajan useamman viikon poissaolo on ennakoitu, siihen pyritään rekrytoimaan sijainen. Rekrytoinnin onnistumiseen vaikuttaa esimerkiksi työvoiman saatavuus, mikä terveydenhoitajien osalta alueella on ollut hyvä.

Aluehallintovirasto toteaa, että aluehallintovirastoon toimitettujen selvitysten perusteella ei saa luotettavaa kuvaa kouluterveydenhoitajaresurssin riittävyydestä kouluterveydenhuollon tehtäviin. Aluehallintovirasto katsoo, että kouluterveydenhuollon palvelut tulee järjestää siten, että oppilaan yksilöllisiin hyvinvoinnin riskeihin ja ongelmiin kyetään vastaamaan ajoissa ja niihin varataan riittävästi aikaa. Resurssien käyttö em. palveluihin ei kuitenkaan saa johtaa siihen, ettei lakisääteisiä terveystarkastuksia kyettä toteuttamaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan lääkäriresurssien osalta ei ole tarkkaa tietoa siitä, minkä verran sitä on varattu kouluterveydenhuoltoon muutoin kuin laskennallisen mitoitussuosituksen osalta. Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan Oulun kouluterveydenhuollossa lukuvuonna 2023-2024 lääkäriresurssissa oli vajausta, mutta tilanne Oulussa oli parempi kuin Pohteen muilla alueilla. THL suosituksen mukainen koululääkäreiden oppilasmäärä per lääkäri on

2100 oppilasta, kun se Oulun kouluterveydenhuollon palveluissa on laskennallisesti 2848 oppilasta per koululääkäri. Oulussa lääkäriresurssia oli 8,05 henkilötyövuotta (htv), kun suosituksen mukainen määrä oli 10,9 htv. (kts. edellä Taulukko 14.) Myöskään lääkäriresurssin osalta vertailua ei voida tehdä, sillä lukuvuonna 2022-2023 kouluterveydenhuollon lääkäreiden mitoitus tietoja ei ollut saatavilla.

2.3. Oulunkaari, Koillismaa ja Lakeus

Aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan Oulunkaaren alueella kouluterveydenhoitajia per oppilas ei ole määrällisesti täysin suosituksen mukaisesti, mutta Koillismaalla ja Lakeuden alueilla on (kts. edellä Taulukko 13). Lääkäriresurssissa on suurta vajausta kaikilla näillä alueilla (kts. edellä Taulukko 14).

3. Omavalvonta

Aluehallintovirastoon toimitetun palvelujohtaja Malilan lausunnon mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen terveydenhuollon omavalvontasuunnitelma on viivästynyt ja näin ollen myös kouluterveydenhuollon omavalvontasuunnitelmat ovat viivästyneet. Osittain sen vuoksi omavalvontasuunnitelmat ovat aikaisemmista organisaatioista siirtyneitä, mutta nykytilanteeseen päivitettyjä suunnitelmia. Malilan lausunnon mukaan koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon laaditaan omavalvontasuunnitelmat yksiköittäin.

Palvelujohtaja Malilan ja vastuualuepäällikkö Heikuran selvitysten mukaan opiskeluhuollon vastuualuepäälliköt seuraavat laajojen tarkastusten ja määräaikaistarkastusten toteutumista säännöllisesti vähintään neljännesvuosittain koulukohtaisesti Excel-taulukon avulla. Potilastietojärjestelmä Lifecare ei ajankohtaisesti mahdollista riittävän tiedon saamista terveystarkastusten toteutumasta ajantasaisesti. Hyvinvointialueuudistukseen liittyen suunnitteilla on potilastietojärjestelmän muutos. Vastuualuepäälliköt suunnittelevat yhdessä kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa terveystarkastusten järjestämisen. Vastuualuepäälliköt laskevat henkilöstön riittävyyden koulukohtaisesti ja resurssit tarkastellaan vähintään vuosittain tehden tarvittavat muutokset vastuuyksikön sisällä. Lisäksi vastuualueen sisällä tehdään resurssien tarkastelua ja tarpeen mukaan resurssien siirtämistä vastuuyksiköstä toiseen. Pidempiin poistumiin, kuten opinto- ja vanhempainvapaat, järjestetään sijainen. Äkillisiin poistumiin saattaa olla haasteellista vastata tarkoituksenmukaisella tavalla ja se saattaa aiheuttaa välillä vajetta henkilöstömäärässä. Henkilöstöresurssin määrä raportoidaan talousarviokausittain hyvinvointialueen johdolle.

Palvelujohtaja Malilan lausunnon mukaan oppilaat tulevat tarkastuksiin pääsääntöisesti hyvin. Tarkastuksiin tulemattoman kohdalla järjestetään ensisijaisesti uusi aika ja ollaan tarvittaessa yhteydessä huoltajiin. Jos lapsi tai nuori ei edelleenkään tule tarkastukseen, selvitetään tuen tarve olemalla yhteydessä huoltajiin ja huomioidaan myös koulun esiin tuomat mahdolliset tuen tarpeet. Tarpeen mukaan ollaan yhteydessä sosiaalihuoltoon.

Palvelujohtaja Malilan lausunnon mukaan hyvinvointialueella on henkilöstöresurssin turvaamiseksi ja kouluterveydenhuollon tarkastusten ajanvarausten ja sisältöjen yhdenmukaistamiseksi käynnistetty kehittämistyö hoitotyön profession johdolla, jossa on ollut tarkoituksena selkeyttää terveydenhoitajien tehtäväkuvaa, ajanvarauskäytänteitä sekä tarkastusten sisältöä. Lääkäriresurssin osalta pyritään myös jatkossa löytämään erilaisia keinoja toteuttaa tarkastuksia tasaisemmin koko Pohteen alueella sen lisäksi, että lääkärihakansien täyttöastetta pyritään parantamaan.

Palvelujohtaja Malilan lausunnon mukaan lokakuun 2024 alusta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella on tullut voimaan organisaatiouudistus, jossa kaikki Pohteen perhekeskuspalvelut (sisältää mm. opiskeluhuollon) ovat sektorimallisen johtamisen kokonaisuutena. Tämän katsotaan mahdollistavan paremmin sekä henkilöstön riittävyyden että myös kouluterveydenhuollon palveluiden yhdenmukaistamisen. Samanlainen organisaatiouudistus koskee myös terveyden ja sairaanhoidon palvelujen toimialuetta ja vastaanottopalveluita, joista kouluterveydenhuollon lääkäriresurssi- ja palvelu toteutetaan.

Sote-valvontalain 23 § 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Aluehallintovirastolle toimitetuissa selvityksissä tuodaan niukasti esille konkreettisia, jo toteutettuja toimenpiteitä edellisessä päätöksessä (PSAVI/9087/2023) todettujen palvelujen järjestämiseen liittyvien puutteiden korjaamiseksi lainsäädännön edellyttämälle tasolle. Selvityksissä esitetyt omavalvonnan ja toiminnan kehittämistoimet ovat selvityksenantohetkellä suurelta osin suunnitteluvaiheessa.

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen perusteella, että Pohteen kouluterveydenhuollon omavalvonta on ollut riittämätöntä ja seurannassa havaittuja vakavia puutteita palvelujen järjestämisessä ei ole kyetty korjaamaan. Kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten toteutumisessa on merkittäviä alueellisia eroja ja osalla alueen kunnista sekä terveydenhoitajan että lääkärin suorittamat tarkastukset eivät suurelta osin ole toteutuneet. On myös kuntia, jossa lääkärintarkastukset eivät ole toteutuneet ollenkaan. Esimerkiksi Oulun eteläisellä alueella kaikki

1., 5., ja 8. luokkalaisten oppilaiden laajat terveystarkastukset lääkärin osalta jäivät toteutumatta Alavieskassa, Nivalassa, Reisjärvellä, Sievissä ja Ylivieskassa. Haapajärvellä taas terveydenhoitajan suorittamista oppilaiden vuosittaisista määräaikaistarkastuksista jäi toteutumatta 48,7 %, laajoista terveystarkastuksista 2,8 % ja lääkärin suorittamista laajoista terveystarkastuksista 54,9 %. Rannikon alueella Kalajoella terveydenhoitajan toteuttamista määräaikaistarkastuksista jäi toteutumatta 36,4 %, laajoista terveystarkastuksista 10,8 % ja lääkärin suorittamista laajoista terveystarkastuksista 96,2 %. Myös Merijärvellä ja Pyhäjoella jäi paljon tarkastuksia tekemättä. Oulun Kontinkankaalla terveydenhoitajan toteuttamista määräaikaistarkastuksista jäi toteutumatta 25 %, laajoista terveystarkastuksista 9 % ja lääkärin suorittamista laajoista terveystarkastuksista 12 %.

Lisäksi selvitysten mukaan tarkastusten toteuttamisen tavoissa on alueellisia eroja ja ne eivät toteudu yhdenvertaisesti. Selvitysten mukaan osa terveydenhoitajan suorittamista määräaikaistarkastuksista toteutetaan "yhteisöllisinä tarkastuksina" ja osa laajoista terveystarkastuksista toteutetaan jo 4. luokalla. Nämä eivät ole lainsäädännön mukaisia toimia ja aiheuttavat mm. Avohilmon tilastointiin epäyhtenäisyyttä. Aluehallintovirasto katsoo, että kouluterveydenhuollon palveluissa tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaiset ohjeistukset ja käytännöt.

4. Asiakasinformaatio

Aluehallintoviraston saaman Malilan lausunnon ja sen liitteenä olleiden selvitysten mukaan koulujen alkaessa kouluterveydenhuollosta laitetaan huoltajille yleinen tiedote koskien kouluterveydenhuollon palveluita. Sen lisäksi laitetaan ikäluokittain tiedote tarkastuksista ja tarkastusten sisällöstä siinä vaiheessa, kun tarkastuksia aloitellaan.

Aluehallintovirasto katsoo, että Pohteen kouluterveydenhuollon yleinen asiakasinformaatio on asianmukaista. Siitä on tietoa myös Pohteen nettisivuilla: <https://pohde.fi/palvelut/kouluterveydenhuolto/>.

Yhteenveto

1. Kouluterveydenhuollon palveluiden järjestäminen ja toteuttaminen

Aluehallintovirasto katsoo saatujen selvitysten perusteella, että Pohteen kouluterveydenhuollon palveluiden järjestämisessä on havaittavissa merkittäviä puutteita ja pitkäaikaista henkilöstöressivajetta sekä kouluterveydenhoitaja että erityisesti kouluterveydenhuollon lääkäripalveluissa. Riittämätön henkilöstöressurssi on johtanut siihen, että lakisääteiset kouluterveydenhuollon oppilaiden määräaikaistarkastukset

eivät toteudu lainsäädännön edellyttämällä tavalla ikäluokittain eikä yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella.

Aluehallintovirastoon toimitetuista selvityksistä käy esille, että Pohteen kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten toteutumisessa on merkittäviä alueellisia eroja ja osalla alueen kunnista sekä terveydenhoitajan että lääkärin suorittamat tarkastukset eivät suurelta osin ole toteutuneet lukuvuonna 2023-2024. On myös kuntia, jossa lakisääteisiä koululääkärin tarkastuksia ei ole toteutettu lainkaan. Eniten puutteita oppilaiden terveystarkastusten toteutumisessa on edelleen Oulun eteläisen, Rannikon ja Oulun Kontinkankaan alueilla.

Aluehallintovirasto on havainnut 26.3.2024 antamassaan päätöksessä (PSAVI/9087/2023) puutteita Pohteen kouluterveydenhuollon järjestämisessä lukuvuonna 2022-2023. Aluehallintovirasto on päätöksessä kehottanut Pohdetta ryhtymään toimenpiteisiin päätöksessä todettujen kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvin puutteiden korjaamiseksi. Aluehallintovirastolle toimitetuissa selvityksissä tuodaan niukasti esille konkreettisia, jo toteutettuja toimenpiteitä edellisessä päätöksessä todettujen palvelujen järjestämiseen liittyvien puutteiden korjaamiseksi lainsäädännön edellyttämälle tasolle. Selvityksissä esitetyt toiminnan kehittämistoimet ovat selvityksenantohetkellä suurelta osin suunnitteluvaiheessa.

Aluehallintoviraston arvion mukaan Pohteen kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisessä on jo edellisellä lukuvuodella 2022-2023 havaittu merkittäviä puutteita. Aluehallintoviraston käytettävissä olevien selvitysten perusteella tarkkaa vertailutietoa lukuvuosien 2022-2023 ja 2023-2024 ei voida tehdä, koska selvitykset on annettu osin eri tavoin.

Käytettävissä olevien selvitysten ja aluehallintoviraston ajalla 8.4.2024-31.10.2024 potilaslain muistutuskäsittelyyn siirtämien kanteluiden ja ilmoitusten johdosta aluehallintovirastoon tiedoksi toimitettujen muistutusvastausten perusteella aluehallintovirasto katsoo, että Pohteen kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastusten järjestämisessä ja toteuttamisessa v 2023-2024 on merkittäviä puutteita ja tilanne on edelleen lainvastainen. Riittäviä korjaavia toimenpiteitä ei ole toteutettu, jotta Pohteen kouluterveydenhuollon palvelut toteutuu yhdenvertaisesti hyvinvointialueella lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Neuvola-asetuksen (388/2011) 9 §:n 1 momentin 4) kohdan mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä oppilaalle terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla; ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja. Laajan terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja tai kätilö yhteistyössä lääkärin kanssa.

Aluehallintoviraston saaman selvityksen mukaan koko Pohteen alueella oppilaiden laajat terveystarkastukset tehdään vuosiluokilla 1, 4-5 ja 7-8. Aluehallintovirasto katsoo, että terveydenhoitajan suorittamaa 5. luokkalaisen oppilaan laajaa terveystarkastusta ei voida tehdä jo 4. luokalla. Säännösten mukaisesti 4. luokan oppilaalle tulee tehdä vuosittainen kouluterveydenhoitajan suorittama terveystarkastus ja 5. luokkalaiselle oppilaalle kouluterveydenhoitajan ja lääkärin suorittama laaja terveystarkastus. Ohjaavat viranomaiset, STM ja THL, ovat hyväksyneet mallin, jossa terveydenhoitaja tapaa 7. luokalla huoltajan ja oppilaan, ja kirjaa sen osaksi 8. luokalla tapahtuvaa laajaa terveystarkastusta. Tässä mallissa terveydenhoitajan tulee tehdä määräaikainen tarkastus myös 8. luokalla. Näin toimittaessa terveydenhoitaja kirjaa 7. luokkalaisen tarkastuksen laajaksi terveystarkastukseksi ja 8. luokkalaisen tarkastuksen määräaikaiseksi terveystarkastukseksi.

Aluehallintovirastolle toimitetusta selvityksestä saa käsityksen, että ”yhteisöllistä tarkastusta” käytetään vaihtoehtona yksilölliselle lakisääteiselle tarkastukselle. Aluehallintovirasto katsoo, että Pohde on menetellyt lainvastaisesti järjestäessään lakisääteisiä koko ikäluokan kattavia vuosittaisia koululaisten terveystarkastuksia vaihtoehtoisesti yksilökäyntien sijaan ”yhteisöllisenä terveystarkastuksena”, jota tarkastustapaa lainsäädäntö ei tunne. Epäselväksi jää, onko Pohde tilastoinut yhteisölliset terveystarkastukset THL:n tiedonkeruuta varten lakisääteisiksi tarkastuksiksi.

Aluehallintovirasto toteaa, että THL:n tilastointiohjeistuksen mukaan Ryhmäkäynti-koodia käytetään silloin, kun usealle nimetylle oppilaalle järjestetään eri teemoihin liittyviä kohdennettuja ryhmätapaamisia, esim. laihdutus- tai stressiryhmä. Ikävaiheeseen liittyvää terveysneuvontaa voidaan antaa ryhmille ja ajankohtaisen tilanteen mukaan järjestää myös kokonaisille luokille pidettäviä tilaisuuksia. Ryhmätilaisuudet eivät kuitenkaan koskaan ole terveystarkastuksia, eikä niitä voida tilastoida Avohilmoon sellaisiksi. Aluehallintovirasto toteaa lisäksi, että yhteisestä terveysneuvonnasta on säädös neuvola-asetuksen (388/2022) 14 §:ssä ja yhteisöllisestä opiskeluhuollosta Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 4 §:ssä. THL:n keräämien perusterveydenhoidon avohoidon ilmoituksia koskevat kirjausohjeet toimenpidekoodeista löytyy <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhuolto/kouluterveydenhuolto/avohilmo-kirjaukset>.

Aluehallintovirasto toteaa saamansa selvityksen perusteella, että Pohteen alueella toimintakäytännöt määräaikaisten terveystarkastusten toteuttamisessa poikkeavat toisistaan. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan, koko Pohteen alueella tulisi olla mahdollisimman yhtenäiset toimintakäytännöt ja yhtenäiset ohjeistukset kouluterveydenhuollon

palveluissa. Yhtenäiset toimintakäytännöt ja ohjeistus omalta osaltaan varmistavat kouluterveydenhuollon yhdenvertaiset palvelut koko hyvinvointialueella.

Edellä mainituilla perusteilla ja ottaen huomioon palvelujen järjestämisessä havaitut, edellä kuvatut puutteet kokonaisuudessaan, aluehallintovirasto antaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle huomautuksen vastaisen varalle lainvastaisesta menettelystä järjestää lakisääteiset kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella.

2. Omavalvonta

Aluehallintovirasto toteaa, että sote-valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Em. lain 23 §:n 1 momentin mukaisesti palvelunjärjestäjän on omavalvonnallaan varmistettava sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät.

Hyvinvointialueen omavalvonnalla tarkoitetaan niitä keinoja ja toimia, joilla palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja valvovat, seuraavat ja arvioivat toimintaansa. Hyvinvointialueen omavalvonta on valvonnan ensisijaisin muoto. Omavalvonta on ennakkoivaa ja aktiivista toimintaa ja siihen kuuluu riskitilanteiden tunnistaminen ja epäkohtiin puuttuminen. Palvelunjärjestäjän ja -tuottajan tekemän omavalvonnan lisäksi jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on velvollisuus toimia turvallisesti työssään sekä ilmoittaa havaitsemistaan riskeistä tai epäkohdista työnantajalleen.

Aluehallintovirasto toteaa, että Pohde ei ole toimittanut aluehallintoviraston valvonta-asian selvittämiseksi pyytämiä tietoja siinä laajuudessa ja sillä tarkkuudella kuin niitä on pyydetty. Aluehallintovirasto katsoo valvonta-asiaan toimitettujen selvitysten puutteellisuuden kertovan osaltaan siitä, että palvelujen järjestäjän omavalvonta ei toteudu kaikilta osin lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Aluehallintoviraston saaman selvityksen mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen terveydenhuollon omavalvontasuunnitelma on viivästynyt ja näin ollen myös kouluterveydenhuollon omavalvontasuunnitelmat ovat myös viivästyneet. Saadun selvityksen mukaan selvityksenantohetkellä kouluterveydenhuollon omavalvontasuunnitelmat ovat aikaisemmista organisaatioista siirtyneitä, mutta nykytilanteeseen päivitettyjä

suunnitelmia. Päivitettyjä suunnitelmia ei toimitettu annettujen selvitysten liitteenä aluehallintovirastoon.

Aluehallintovirasto toteaa, että sote-valvontalain 26 §:n mukaan palvelunjärjestäjän tulee seurata omavalvontaohjelman toteutumista myös palveluja saavilta asiakkailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella. Palvelunjärjestäjän tulee myös kehittää palveluja omavalvontaohjelman toteutumisen seurannassa tehtyjen havaintojen perusteella sekä asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seurannan sekä edellä mainitun palautteen perusteella. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset.

Sote-valvontalain 27 §:n mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen on palveluntuottajana valvottava oman toimintansa laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakasturvallisuutta. Vuoden 2024 alussa voimaan tullut sote-valvontalaki velvoittaa julkisia ja yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia laatimaan ja julkaisemaan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman.

Omavalvontasuunnitelma on laadittava palveluyksiköittäin päivittäisen toiminnan laadun, asianmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seurantaan varten. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on antanut määräyksen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisesta ja seurannasta (08.05.2024 V/42106/2023, voimaan 15.5.2024 lukien).

Aluehallintovirasto kehottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta varmistamaan omavalvonnalla kouluterveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen sekä seuraamaan henkilöstön riittävyyttä palvelujen toteuttamiseen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

3. Tietojen antaminen aluehallintovirastolle valvonta-asiassa

Aluehallintoviraston tiedonsaantioikeus perustuu sote-valvontalain (741/2023) 45 §:ään. Aluehallintovirasto on pyytänyt 26.3.2024 päivätyssä valvontapäätöksessä (PSAVI/9087/2024) Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta useita tietoja kouluterveydenhuollon vuosiluokittaisten terveystarkastusten järjestämisestä, henkilöstöresursseista ja omavalvonnasta valvontatehtävänsä suorittamiseksi. Hyvinvointialue ei ole toimittanut kaikkia valvonta-asian kannalta välttämättömiä tietoja vedoten muun muassa asiakastietojärjestelmien puutteellisuuteen. Selvityksissä tuodaan kuitenkin esille, että terveydenhoitajat raportoivat manuaalisesti ja ajantasaisesti toteutuneista terveystarkastuksista sisäiseen Excel-seurantaan. Opiskeluhuollon vastuualuepäälliköt seuraavat laajojen

tarkastusten ja määräaikaistarkastusten toteutumista säännöllisesti vähintään neljännesvuosittain koulukohtaisesti näiden Excel-taulukoiden avulla. Selvityksen mukaan henkilöstöresurssin määrä raportoidaan talousarviokausittain hyvinvointialueen johdolle. Hyvinvointialueella on suunnitteilla potilastietojärjestelmän muutos.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimialuejohtaja Leena Mämmi-Laukalle ja johtajaylilääkäri Terhi Nevalalle siitä, että valvontaviranomaiselle on valvonta- ja ohjaustehtävän suorittamiseksi annettava tiedot siinä laajuudessa ja sillä tarkkuudella kuin niitä on pyydetty.

Aluehallintovirasto jatkaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon palvelujen järjestämisen valvontaa ja tulee pyytämään erillisen selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin aluehallintoviraston valvontapäätöksen johdosta Pohteella on ryhdytty.

Sovelletut oikeusohjeet

Päätöksessä mainitut

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 43 §:n mukaan tämän lain 38 §:ssä säädettyyn hallinnolliseen ohjaukseen ja kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Juristi Heli Kajava

Terveydenhuollon ylitarkastaja Raija Fors

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

Jakelu ja suoritemaksu

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Päätös on maksuton.

Tiedoksi

Terhi Nevala, johtajaylilääkäri, Pohde
Kirsti Ylitalo-Katajisto, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisjohtaja, Pohde
Leena Mämmi-Laukka, toimialuejohtaja, Pohde

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Lisätietoja Lisätietoja antaa tarvittaessa terveydenhuollon ylitarkastaja Raija Fors,
puh. 0295 017 559.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 6, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.pohjois@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja PSAVI/3497/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/3497/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Fors Raija 23.01.2025 15:14

Ratkaisija Kajava Heli 23.01.2025 16:06